NOVICE
kmetijskih, obertnijskih in narodskih rečí.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v saboto 24. junia 1854. *List 50.*

Nadvojvoda Janez.

Spominek ob 73. godu njegovem.

Danes praznuje svoj 73. god svitli nadvojvoda Janez, starašina naše cesarske rodovine, vnuk cesarice Marije Terezije in sin nadvojvoda Leopolda toškanskega, pozneje cesarja austriankega pod naslovom Leopolda II.

Naš namen ne more biti tù popisati življenja presvitlega princa, kterega priljudno serce, bistra glava, obilne skušnje in mnogoverstne koristne naprave slujejo po celem svetu, — le čertico iz življenja njegovega hočemo danes na sv. Janeza Kerstnika dan tudi v „Novíce“ zapisati, ki jo je „Oest. Bürgerblatt“ zapisal na rojstni dan njegov (20. januaria) v svoje liste. Ta čertica je odlomek iz nekega pisma, ki ga je svitli nadvojvoda letos iz Gradca 4. januaria pisal nekemu „staremu znancu“. Takole se glasí:

„Kar pa mene zadeva, živim tukaj prav mirno; berem, pišem itd. Ker nobenega posebnega opravka nimam, sem si sam nekaj opraviti dal: začel sem namreč vse svoje pisarije od perve mladosti noter do današnjega časa v red devati, da bojo služile kot doklade tistemu popisu, ki bo zapopadel vse, kar sem doživel svoje žive dní na svetu. Tako živim v preteklih časih, in sledim njih pot do današnjih. Zdavnej pozabljene prigodbe mi spet nahajajo na misel, in tako se mi priložnost ponuja, marsikteremu zasluženemu možu, čigar imé se je že skor pozabilo, pravíco skazati in mu dati kar mu gré. Ako bi mi pisanje tako ročno bilo, kakor je našemu izverstnemu fzm. Schönhals-u, bi utegnilo delo to prav mikavno biti; tako pa bo le v red spravljeno in z mojimi mislimi razjasnjeno blago, iz kterega bi se morebiti kdaj kaj narediti znalo, — na vsako vižo bo delo to koristna zapuščina mojemu sinu, iz ktere bo za svoje življenje marsikak nauk in marsikako svarílo posnemati zamogel, kako naj se vêde in ravna, da se bo obvaroval marsikake sitnosti na svetu“.

Kak žlahen duh in kaka ponižnost veje v teh versticah visokega moža, kteremu dobra vest pravi, da je skozi pol stoletja se pošteno poganjal le za dobro. Dokaj in marsikaj je doživel visoki gospod, kterega milo serce je še vseskoz mlado, glava bistra kakor nekdaj, in truplo krepko in gibčno, da v teh letih se malikdo ž njim meriti zamore!

Lepe dela, ustanovljene o cvetu mirú, je dognala neupokojljiva delavnost njegova. So sledeče: naprava slavnega Ivanišča (Joaneuma) v Gradcu, začeto v letu 1811, — osnova c. k. kmetijske družbe štajarske leta 1819, in sprijém varstva mnogih druzih kmetijskih družb, krajnske, koroške itd., — osnova vzajemne asekuracije zoper škodo ognja, ki obsega štajarsko, krajnsko in koroško deželo, v letu 1828, — štajarske hranilnice v letu 1832, — rudarnice v Vordernbergu 1835, sedaj v Leobnu, — obertnijske družbe za Štajarsko, Krajnsko in Koroško v letu 1838, za gornjo Austrijo v letu 1841, — osnova zgodovinske in zemljoznanske družbe itd. itd. Vse te naprave so častne priče, kako se je slavni princ vedno prizadeval za blagor občinstva, in koliko ovér je mogel premagati, ki se zoperstavljajo vsakemu, ki se trudi za osnovo in ohranjenje občnokoristnih naprav.

Bojišče kakor življenje na planinah je uterdilo život blagega gospoda in mu ohranilo tisto izverstno bistroumnost, s ktero razsojuje naj težje rečí kakor da bi bile naj ložeje. Taka sreča je pač posebna milost božja, ktero mu iz serca privošimo. Da bi pač slavni gospod, kterega je nekdaj profesor Schneller kaj dobro imenoval „človeškega kneza“ in „knežkega človeka“ še mnogo mnogo let vžival obilen blagoslov božji! (Oest. Bürg. Blatt.)

Od zložbe (arondiranja) zemljiš.

(Dalje.)

Dolžnosti vsakega deležnika zemljišne zložbe naj so:

1. Plačila od svojega poprejšnjega zemljišča ima tako dolgo odrajtovati, dokler ne prejme novega deleža, ki je po zložbi za-nj odločen bil.

2. Od dolgov, ki so v gruntne bukve vpisani, mora činž odrajtovati.

3. K soseskinim (občinskim) davšinam ima pripomoči po svojem poprejšnjem posestvu, dokler ni nastopil novega zemljišča.

4. Pri soseskinih napravah se ima scer vdeležiti, kolikor plačila v dnarji ali dela na-nj pride.

5. Kadar je enkrat zložba določena, ne smé od tistega časa, ko je to izgovorjeno bilo, noter do prepisa novega zemljišča na njegovo ime, novega dolgá delati na poprejšnje zemljišče, ktero po zložbi pride na novega gospodarja.

6. Gosposke (oblastnije), ktere naj pripomorejo k dognanju zemljišne izložbe, naj bojo v 3 stopnjah: perve opravila naj spadajo v oblast cesarskih okrajnih gospósk (Bezirksamt); pritožbe zoper razsodbe okrajnih gosposk naj se izročujejo deželnemu poglavarstvu, in pritožbe zoper razsodbo deželnega poglavarstva ministerstvu notrajnih oprav.

7. Pot pa, po kteri naj se zložba opravlja, naj je tale: Kdor zložbo zemljišča želí (naj je le kak posestnik sam, ali naj je tista večina ($^2/_3$), od ktere smo rekli, da ima pravíco zložbo terjati), položí pisano prošnjo na cesarsko okrajno gosposko (Bezirksamt) svojega kraja, pri kteri se vsi potrebni katasterski spisi in zemljišne bukve znajdejo, da se natanko zvé velikost in lastnost zemljišča, kakor pa tudi dolg, ki je morebiti na zemljišče vpisan.

V tem pismu se ima do dobrega vse povedati, kar je gosposki vediti potreba, da se zamore spu-

stiti v to opravilo. Gosposka ima potem naj poprej prevdariti: ali ni kakega zaderžka po postavah ali pogodbah (kontraktih), kteri ovéra naprošeno zaméno zemljišč. Potem, ko je vse to, kar za zložbo v prošnjem pismu stojí, in vse, kar je poleg tega sama izvedila, dobro pretehtala, sklene, kar misli, da je pravo, in dá sklep svoj pisan vediti tistim, ki so za zložbo prosili. Če ti mislijo, da razsodba ni prav storjena, naj v 14 dnéh potem, ko se jim je razsodba okrajne gosposke izročila, imajo pravíco se pritožiti pri deželnem poglavarstvu.

Če pa okrajna gosposka nobenega postavnega zaderžka zoper zložbo ne najde, in če je kterega najdla, pa se je pravomočno odpravil, potem izpiše ona pravdni dan (Tagsatzung), ob kterem pridejo k gosposki vsi deležniki. Če so vsi deležniki ene misli, naj je cela reč kmalo pri kraji: vsi deležniki povejo svojo misel in ta misel se zapiše v zapisnik (protokol), kterega deležniki podpišejo. Ta zapisnik je potem namestnik postavnega kontrakta, in ž njim se zamorejo gruntni prepisi opravljati.

Če pa niso vsi deželniki ene misli, naj pokliče gosposka za take razsodbe nalaš izvoljene možé. Te možé voli soseskini odbor za eno ali več let iz posésnikov tiste soseske, ki morajo razumni in pošteni možaki biti in vživati zaupanje cele soseske in vse deržavljanske pravíce; 5 tacih mož naj storí razsodnijo (Schiedsgericht). Ker se pa od njih terjati ne more, da bi za ptuje opravíla pota imeli in čas zgubovali, naj imajo pravíco, v tistem kraji navadno cenitnino in za vsako miljo pota 20 kr. terjati. Ako deležniki zložbe želé, se zamore tudi prisežni inženir k temu opravilu poklicati, kterega morajo tisti, ki so ga poklicali, po obstoječem pravilu za pot in delo odškodovati.

Ti razsodniki pod vodstvom cesarskega predstojnika okrajne gosposke, ki pa nima razsojivnega glasú, naj sklenejo: ali se smé dovoliti zložba, in naj določijo vrednost zemljišč, ki imajo v zameno priti. Vrednost zamenjavnih zemljiš pa naj se ceni po katasterski cenitvi; pri ti cenitvi se ima pa tudi na to gledati: al se je zemljišče potem že kaj popravilo, ali se boljše obdeluje in kakošne so scer okoljšine, ki včasih povikšajo, včasih pomanjšajo vrednost tega ali unega zemljišča.

Kar so ti možje o tem sklenili, to naj okrajna gosposka na znanje dá deležnikom zložbe.

Zoper sklep te razsodnije, ktera zadobí pod vodstvom okrajne gosposke postavno veljavo, je pa pritožba odperta o 14 dnéh do c. k. deželnega poglavarstva. Ta pritožba se deželnemu poglavarstvu položí po ravno tisti c. k. okrajni gosposki, ktera vse dotične spise deželnemu poglavarstvu izročuje.

Deželno poglavarstvo pritožbe po versti, kakor so ji predložene bile, pretehta in presojuje in razsodbe svoje dá deležnikom vediti po okrajni gosposki. Zoper to razsodbo je deležnikom še pritožba do c. k. ministerstva notranjih oprav odperta, ki je naj višja stopnja. (Konec sledi.)

Gospodarske skušnje.

(*Korenje ali merkve za konje.*) Med vsim korenstvom tekne korenje konjem naj bolj; jih redí in zdrave ohrani, pa tudi take, ki so smoliko, pljučnico, kašelj, naduho prestali, popolnoma ozdravi; samo ali med rezanco mešano konji radi jedó, in res čuditi se je, da tako koristnega sadú naši gospodarji vse prémalo pridelujejo.

(*Vino iz pése*). Na Francoskem delajo iz pése mošt (vino), ki je jabelčnemu ali hruševemu moštu zlo enak; je dober kup in dober; vsak kmet si ga lahko nareja, ker druzega ni nič treba, kakor da sladki pesni sok kakor grojzdni sok v mošt zavrè (gährt), in vino je gotovo. Iz pese delajo na Francoskem tudi žganje (špirit). Vse to ni nič čudnega, zakaj sploh znano je, da iz bele sladkorne pese že zdavnej delajo sladkor ali cuker; iz cukra in cukrenih rečí pa se napravlja špirit, in če je več vodenih delov, se naredí vino.

(*Gorkota mlečnic*) ima po Sannertovih bukvah, ki so bile z zlato svetinjo počastene, poleti biti 10 stopinj po Reaum. gorkomeru, spomladi in v jeseni 11, pozimi 12. Če je le za eno stopinjo (grad) bolj ali manj gorko, se koj manj sirovega masla vmede.

(*Ribja mast — dobra živinska piča*). V dr. Lüdersdorfovih „Annal. der Landw.“ beremo, da na Angleškem nek živinorejec z velikim pridom prešičem, ovcam in volom ribjo mast (Leberthran) dajè; ovcam zraven navadne klaje po 2 lota, prešičem po 4, in pitanim volom po 16 lotov na dan; pravi, da se živina veliko hitreje spita ali odebelí.

(*Kdaj se ribe derstè in se zavolj zaroda bolj varovati morajo?*) Dr. L. Reichenbach popisuje derstenje rib natanko od mesca do mesca. Iz tega popisa zvémo, da naj več se jih derstí mesca marca, aprila, maja in junia, — zlatóka (Lachs) in posterv pa od mesca septembra do decembra.

Premišljevanje

narave in previdnosti božje v nji.

Poslovenil Mihael Verne.

Krogotek soka v drevesih.

Drevje, ki je več mescov kakor popolnoma pomerlo bilo, se začne malo po malem spet oživljati. V malo tednih še več znamenj življenja na njem vidimo, in v kratkem se popje napnè, se odprè in drago cvetje zaplodi. To spremembo smo doslej v začetku vsake spomladí lahko vidili. Vendar ne vémo znabiti še: kteri pripomočki to tako čudovito spremembo v drevji pospešujejo.

Vspehi, ki se spomladi na drevesih in na druzih rastlinah vidijo, izhajajo iz redivnega soka, ki ga zrak in veča toplota v drevésnih cevkah omaja. Kakor življenje žival iz krogoteka njih kervi izvira, tako se opíra tudi življenje in rast zelišč in drevés na krogotek redivnega soka. V ta cil in konec je Bog vse dele rastlín napravil, vse tako naredil in vredil, da v napravljanje, ohranjenje in majanje redivnega soka služijo.

Posebno je skorja tisti del, po kterem se spomladi sok iz korenin kviško vzdiguje, in po kterem se vejam in sadju, ki na njih visí, življenje in rast celo leto podeljuje. Drevesen les obstojí iz sila tankih nitek, ki se po celi dolgosti debla do verha vijejo in stegujejo, in ki se prav natanko vjemajo. Nektere teh nitek so tako nježne in majhne, da ena sama, ki je komaj kot las debela, več ko 8000 manjših v sebi obseže. V nabiranje in v pospeševanje krogoteka redivnega soka je neskončno veliko majhnih cevk, ki so v mnoge odraslike razdeljene, in ki po celi dolgosti drevésa noter do verha raztezajo. Nektere vodijo sok iz korenín kviško, druge pa od zgoraj v korenine nazaj. Uno se godí podnevi o sončni vročini, to pa ob hladnih večerih. Enak namen ima perje. Njegova naj važniša korist obstojí v tem, da se sok, ki se iz korenin vzdiguje, in ki ga drevó od zunaj po dežji in druzih soparih v-se serka, s pomočjo perja prekuha

in podela. Ta sok se na vse kraje in po vsih delih drevésa okrog plazi.

Po cevkah pa bi se ne mogel kviško vzdigovati, ko bi zgoraj odperte ne bile. Po teh znojnicah ali potnih luknjicah rastlín spuhté vodni deli soka čedalje bolj; oljnati, žvepleni in zemeljni delci pa se med seboj združijo in raztezajo rastlíno na vse kraje, tako da čedalje veča prihaja. Drevo pa vsahne, ko krogotek in dotok soka popolnoma neha, ali ko se notranja vravnava drevésa — bodi si po preojstrem mrazu in zmerzlini, po starosti ali po kakošnem unanjem poškodovanju vniči.

Al je mogoče, da zamoremo pri pogledu drevja spomladi in poleti še tako neobčutljivi biti, kakor smo bili prej? Al se nam more sprememba, ki se neprenehoma ž njim godi, še malenkost zdeti? Ali ni tudi vse to delo modrega Gospodarja nebés in zemlje, ki nam v vsaki stvari oznanuje velikost svojo!

Ljubezen do maternega jezika.

Odlomek iz rokopisa J. G. Vèrdelskega: „Kratek razgovor o slavjanskem narodu“.

Važna in hvalevredna lastnost Slavjanov je njih velika in goreča ljubezen do svojega narodnega jezika. To je zapaziti povsod med njimi tudi dan današnji. Vidi se sicer, da tù in tam se nekteri sramujejo svoj materni jezik govoriti; al to so le redki posamci, ki nikakor ne morejo gori rečenega na laž postaviti. Taki izjemki se verh tega najdejo le v mestih, kjer se govorí manj slavjanski kot kakošen drug jezik, in kjer se uni navadno meša in kazí s tim tako, da sčasom postaja nerazumljiv.

Ozrimo se in poglejmo o ravno omenjenem obziru v Šplito in v Dubrovnik.

Prebivavcem bližnjih štirih predmestij (varošov), ktere skorej tikoma obdajajo Šplit, je tako malo mar za talijanski jezik, ki ga govorí večina meščanov, da se ga nikol ne naučijo, in da, če se k njim pride in se jih kaj po talianski vpraša, odgovoré, da ne razumejo „latinski“, in da naj se jim zatorej govorí „naški“ (to je, njih jezik, serbsko-ilirski).

Dubrovčani govoré dva jezika popolnoma dobro: serbsko-ilirski in talianski (lepoglasni današnji rimski). V razgovorih med sabo in z druzimi Slavjani, kakor tudi v svojih pismih, ktere pošiljajo na svoje sorojake, se poslužujejo vsi, s plemenito gospôdo vred, le serbsko-ilirskega (narodnega) jezika, in celò z nekim štimanjem in skorej z neko ljubosumnostjo, — kar se pa gospôdi druzih dalmatinskih mest, postavim: v v Šplitu, v Šibeniku, v Zadru itd. čudno, ali clo gerdo, neumno in zasmešljivo zdeva. Talianski ne govoré z druzimi ko le s tujici, če ne znajo njih narodnega jezika, ali, če ne govoré, kakor oni pravijo, naški. — Učilni jezik na c. k. dobrovaški gimnazii je serbsko-ilirski, kakor je bil že od nekdaj.

Kako da so pa Dalmatinci zaljubljeni v svoj narodni jezik, vidilo se bo, na primer, tudi iz sledeče dogodbe, popolnoma resnične.

Eno nedeljo leta 1851 popoldne so se v neki pivnici šplitskega predmestja tako imenovanega „velikega varoša“ fantje silno sperli, tako, da bi se bilo razpertje lahko strašno končalo. O tem hipu prideta v gostivnico dva žandarja, kterih eden, čeravno tujec, je dobro in čisto govoril serbsko-ilirski jezik (je bil več let v Dubrovniku). Dalmatinci so spervič v obče mislili, da med žandarji ni nobenega, ki bi znal njih jezik, in da so vsi Nemci ali Talijani. Kadar je omenjeni žandar z gromečim glasom in ostro kot pravi Dalmatinec na fantine zarežal v njih jeziku, so ostermeli vsi kakor začarani, in neutegoma pozabivši razpor, so ga bistro gledali. „Dakle jesi li i ti naš? — Siedite obadva i pite čašu vina ovdé z nami!“ so s prijaznim smehljejem rekli. — Tako je jenjal hudi prepir, ne zavolj pričijočnosti dveh žandarjev, ampak po čudodelni oblasti domačega jezika, kteri zaslišan iz ust enega žandarja je nanagloma zbudil prijetni čutlej v narodoljubnih Dalmatincih!

Ozir po svetu.

Carevič Konštantin.

Konštantina Nikolajeviča, druzega sina cara rusovskega, kteri je zdaj višji poveljnik rusovskih vojnih bark na izhodnem morju, neki Francoz, ki je delj časa na Rusovskem živel, takole popisuje:

Carevič Konštantin še prav mlad (rojen je bil 9. sept. 1827), je ostrega obraza, šipkega pa krepkega telesa. V celem životu njegovem se razodeva tatarska krí. Vsega druzega duha je kakor njegov stareji brat, pervorojeni Aleksander, kteri je po značaju svojem bolj Nemec kakor Rus. Pravijo, da je očetu, caru Nikolaju, Konštantin veliko bolj pri sercu. On je zlo častíželjen, in tista postava, po kteri ima pervorojenec cara naslednik biti, mu je nek zlo zoperna. „Postava pervorojenstva je nespametna“, so ga slišali večkrat (?!) rêči. „Ne stareji, ampak vredneji naj se vsede na tron“. Drugi pa spet pravijo, da je zadovoljen, ako dobita brata vsaki pol dežel. Ko je enkrat slonil nad zemljovidom rusovskega carstva in je potegoval s svinčenikom meje semtertje, ga je nek prijatel vprašal: kaj da dela? Odgovoril je: „določujem delež svojemu bratu in pa sebi“. Se vé da jutrovo (iztočno) stran Rusovskega za-se ohranuje. Njegovo ime Konštantin se mu zdeva veliko veliko pomenljivo, in v svojih častíželjnih sanjah Konštantinopel (Carigrad) in turško carstvo že prišteva rusovskemu carstvu. Že od nekdaj mu je natančno poznanje Turčije naj bolj pri sercu bilo, in pridno se je vsega, kar koli zadeva te dežele, učil. Leta 1850 je prišel pred Helsingfor s svojim brodovjem. Komu nek je dovolil, da ga je smel pervi na barki obiskati? Al mestnemu poglavarju ali vojnemu zapovedniku? Ne! — učenik jutrovnih (iztočnih) jezikov je smel pervi se mu pokloniti. In ta je potem pripovedodal, da carevič Konštantin zna turški jezik popolnoma, da pozna vse, tudi malo znane turške rokopise, in da nikdar se ne bo ne kaj zmotil v jezikoslovnih, ne v političnih, ne v dnarstvenih rečéh, ki zadevajo sedanjost ali prihodnost carstva Mahomedovega. Zato je tudi ljubljenec staro-rusovske stranke. Še čisto mlad, je bil že za admirala vsega rusovskega brodovja izvoljen; vendar je še le proti koncu leta 1852 prevzel oskerbništvo deržavnega pomorstva. Pravijo, da pod njegovim vodstvom se je marsikaj popravilo v tem.

Slovanski popotnik.

* Na Dunaji je ravno prišel na svitlo drugi natis prof. dr. Miklosičevih bukev: „Formenlehre der altslovenischen Sprache pri c. k. dvornem bukvoteržcu Vilhelmu Braumüller-ju iz tiskarnice Leopolda Sommerove. Delo je močno pomnoženo, prenarejeno, in vsako pravilo z mnogimi izgledi razjasnjeno. Sploh je vse tako izverstno, kakor se le od tako na tanko učenega moža, kakor je gosp. dr. Miklosič pričakovati more. Že samo imé slavnega slavista storí nepotrebno vse priporočevanje teh bukev, ki so v VIII. 179 straní debele.

* Družtvo sv. Mohora opominja, da se bo 2. del „djanja svetnikov“, ki je že tudi vezan, le tistim družtvenikom letos pošiljal, ki so svojo dolžnost za leto

1854 popolnoma spolnili. Zatorej ne mudite se; še nekaj časa bomo čakali!

* Za „matico“ družtva sv. Mohora se je dosihmal nabralo 175 fl. 48 kr. sr. Število v družtvo zapisanih družbenikov znese 949.

* Od nemškega letopisa za slavjansko slovstvo, ki pod naslovom: „Jahrbücher für slavische Literatur, Kunst und Wissenschaft“ v knjigarnici Smolerovi v Budišinu na Saksonskem (J. E. Schmaler in Bautzen in Sachsen) izhaja je prišel ravno 2. zvezek letošnjega tečaja na svetlo. Obsega mnogo znaminivih sostavkov; v obče je časopis ta hvale vreden, iz kterega bomo vprihodnje bravcem „Novíc“ marsikako drobtinico donašali. Vsako leto izhaja od tega časopisa 8 zvezkov, ki veljajo 4 tolarjev (Reichsth.) in se dobivajo ali po pošti ali po knjigarnicah.

Novičar iz mnogih krajev.

Zadnje dní tega mesca pridejo Nj. vel. cesar s cesarico v Pešt. — C. k. ministerstvo je ukazalo, če se kako pohištvo zida poleg železnice, mora politična gosposka to vodstvu železnice pred vediti dati, da ono razsodi, ali ni zidanje napoti. — Ker pridejo konec tega mesca papirne nemške desetíce ob veljavo, je zadnji čas jih zdaj oddati. — Ker se je govorica zlo med ljudí zatrosila, da po ti rekrutirengi bo spet druga, je tirolski časnik „Bothe f. Tir.“ oznanil, da za gotovo vé, da to ni res. — Presvitli cesar so Judom na Dunaji dovolili, da smejo še en tempel (sinagogo) zidati (v predmestju Leopoldovem). — Na Ogerskem še v nogradih ni nič tertje bolezni čutiti. — Spet se je prikazala repata zvezda, ki jo je zvezdoslovec Klinkerfues v Gotingi 4. dan t. m. zasledil; na Dunaji so jo vidili 16. t. m.; je zvezda po velikosti 6. verste, in skor brez repa. — Rusovska vlada je prepovedala, da se iz Moldave ne smé ne ovès ne ječmen v austrijansko cesarstvo voziti. — V Egiptu so letos za tretji del več žita pridelali, kakor lani. — Na Francoskem že dolgo časa tako zlo dežuje, da se bojé slabe letine, če ne bo dež kmalo jenjal; zatega voljo je nadškof v Parízu oklical molitve, da bi se sprosilo lepo vreme, kterega na Francoskem toliko bolj potrebujejo, ker žita od lanskega leta nič več nimajo, iz Odese rusovskega pa letos tudi pričakovati ne morejo; le srednja letina bo tedaj v tacih okoljšinah za Francoze že huda nadloga. — Zavolj bitve pri Silistri, ki se je začela 13. t. m., so prinesli telegrafi nasprotne novíce. Veči del teh naznanil pravi, da so Rusi veliko zgubo terpeli in da jim pogum že zlo upada; francoski vradni list naznanja, da so Rusi opustili obsedo Silistre, in dunajski vradni list „Oest. C.“ pravi, da že marširajo v Moldavo nazaj; vsi pripovedujejo (in to je gotovo), da je rusovski general Šilder 13. dan t. m. v levo nogo tako vstreljen bil, da so mu jo mogli odrezati; tudi knez Gorčakov je bil takrat ranjen. Rusi so vjeli 22 Turkov in 2 francoska oficirja; so mogli pa deloma proti Kusgunu, deloma pa na uno stran Donave bežati. 15. dan t. m. so Turki iznova planili nad Ruse in jih pognali v Kalaraš. Tako popisujejo skor vse novíce to bitev pri Silistri,— le „Soldatenfreund“ (sicer resnicoljuben časnik) pravi: da 13. in 14. t. m. ni bilo nobene huje bitve med Rusi in Turki. Kaj je po tem takem pravo? Da bi bili Rusi že popolnoma opustili oblego Silistre, ni verjetno; da so jo pa začasno ustavili, se od več straní za gotovo terdi. Gotovo je, da je komandant Silistre Musa-paša 2. dan t. m. umerl; turško vradno naznanilo pravi, da je ravno molil in Boga hvalil za poslednjo zmago, ko je priveršela krogla in ga ubila. Duša modre in junaške brambe Silistriške terdnjave pa je pruski oficir topništva, po imenu Grah, ki že dolgo služi v turški armadi. — Ker je turška vlada v veliki dnarni zadregi, je sultan poslal spet 2 poslanca v Pariz, da bi najéla dnarja. — Od rusovskega cara še ni prišel odgovor na Dunaj; vès svet pričakuje radovedno zadnje besede cara Nikolaja, po kteri bo rusovsko-turška vojska v novo dôbo stopila. — Beligradske „novine“ so naznanile te dní namen serbske vlade o pripravah za vojsko: „Serbija se oborožuje“ — pravijo novine — „zato, ker krog in krog silna vojska razsaja, in tedaj tudi ona mora za svojo varnost skerbeti. Ne da bi hotla kogar nadlegovati, se pripravlja na vojsko; ampak da varje celost svoje deržave.“ „Če mirú želiš, bodi pripravljen za vojsko“, je pravílo tudi serbske vlade“. — Neapolitanska vlada je prepovedala nakupovanje goveje živine, ker je slišala, da se je ima sila veliko nakupiti za francosko armado, in bi je potom utegnilo manjkati domači deželi. — Iz Epira se sliši, da je popolnoma miren; v Tesalii in Macedonii pa se gerški vstajniki zoper Turke še niso pomirili. — V srednji Ameriki je potres od 13. do 16. aprila mesto St. Salvador popolnoma razdjal; od 28.000 prebivavcov jih je veliko konec vzelo.

Ivanu Koseski-mu

za god in odhod v Abbanske toplice

domovina njegova.

Abbano! vir presladkih upov meni
Kakor pomladi dih naravo oživlja,
Tak veselih nád že le zgolj spomin tvoj
Mene navdaja.

Légarja otét medlel še mesce in mesce
Na ležišče pripét — je moj Koseski;
Ni služila noga mu več ne roka
Moj'mu ljubljencu.

Kolika muka za-nj: ne moč' iz sobe,
Moči ne na sprehod pod milim nebom —
Tje posred duhtečih cvetlic, med glasbo
Pevčikov gaja!

In vès ta čas, oh, zapustiti liro,
Ki sladila življenje „mojstru pevcov“,
In toljkanj zanímala poslušavce —
Koljka britkost mu!

Réšit' mučenca obojnih stisk, že vlani
Pošljem, Abbano! v tvoje ga toplíce;
In, o radost! kmali že mu začenja
Odlegovati.

Znovega letos ti zročím ljubljenca;
Ah! doverši mu kmal polno ozdravljenje,
Da slavil Betzajdo bo novo sam te
Orfej slovenski!

To za Tvoj god, preslavni naš Koseski!
Mat' Slovenja Ti voši in vsi rojaki;
Spolni, ah, kmal se Tvoje: „če Bog da, še jo
Bomo zapeli!“

Stan kursa na Dunaji 22. junia 1854.

Obligacije deržavnega dolga	5 %	85 5/8 fl.	Esterhaz. srečke po 40 fl.	82 7/8 fl.
	4 1/2 „	75 3/4 „	Windišgrac. „ „ 20 „	29 1/4 „
	4 „	68 1/2 „	Waldštein. „ „ 20 „	30 3/8 „
	3 „	56 „	Keglevičeve „ „ 10 „	10 1/4 „
	2 1/2 „	42 „	Cesarski cekini	6 fl. 10
Oblig. 5% od leta 1851 B		102 „	Napoleondor (20 frankov)	10 fl. 18
Oblig. zemljiš. odkupa 5%		83 „	Suverendor	18 fl. 28
Zajemi od leta 1834 . .		226 1/2 „	Pruski Fridrihsdor . . .	11 fl. —
„ „ 1839 . .		122 3/4 „	Nadavk (agio) srebra:	
„ „ 1854 . .		89 3/4 „	na 100 fl.	32 1/2 fl.

Odgovorni vrednik: *Dr. Janez Bleiweis.* — Natiskar in založnik: *Jožef Blaznik.*